

Микита Струков,

здобувач ОС «Магістр» I курсу,

факультету іноземних мов

(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

ПРОБЛЕМИ АДЕКВАТНОСТІ Й ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ У ПЕРЕКЛАДІ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Питання перекладу юридичних термінів є особливо значущим, оскільки вимагає точності та специфічності у відтворенні правових понять. Одним із головних завдань перекладача юридичних текстів є забезпечити адекватність та еквівалентність, щоб зберегти точність, чіткість і правову значущість перекладеного матеріалу.

Поняття юридичного перекладу передбачає «переклад однієї правової системи на іншу». Тлумачення юридичних термінів ускладняється як лінгвістичними, так і екстралінгвістичними факторами [1, с. 68].

Вивченню питань перекладу текстів юридичної галузі присвячені праці українських учених К. Білоконь, Н. Глінки, С. Нікіфорової, В. Толстик, а також зарубіжних D. Cao, A. Kocbes та N. Udina.

Для позначення характеру взаємовідношення між вихідним текстом і отриманим вживається термін «еквівалентність», що стосується як внутрішньомовних, так і міжмовних зіставлень. Категорію еквівалентності можна вважати ключовою й універсальною при дослідженні різного роду взаємовідношень мовних одиниць на системному рівні, так як основна мета аналізу мов – встановлення складу і функцій їх елементів за інтегральними та диференційними ознаками.

Еквівалентність передбачає збереження відносної рівності змістовної, змістової, семантичної, стилістичної й функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі й перекладі. Необхідно зауважити, що еквівалентність оригіналу і перекладу – це насамперед спільність розуміння інформації, що міститься в тексті, включаючи й ту, що впливає не тільки на розум, але й на почуття реципієнта, та яка не лише експліцитно виражена в тексті, але й імпліцитно віднесена до підтексту. еквівалентність перекладу залежить також від ситуації породження тексту оригіналу і його відтворення в мові перекладу [3, с. 178]. Наведене трактування еквівалентності віддзеркалює повноту і багатогранність цього поняття, пов'язаного з семантичними, структурними, функціональними, комунікативними, прагматичними, жанровими та іншими характеристиками. Важливо, аби всі зазначені в дефініції параметри зберігалися в перекладі, хоча ступінь їх реалізації буде різний залежно від тексту, умов і способу перекладу.

Під час перекладу юридичних термінів розуміння термінів «еквівалентність» та «адекватність» дещо змінюється і значно відхиляється від їхнього традиційного тлумачення. Так, під еквівалентністю перекладачі юридичного дискурсу в європейських інстанціях розуміють рівність та автентичність різномовних версій документів, а не якість їхнього перекладу, як це прийнято у класичному перекладознавстві. К. Коскінен вважає, що переклад юридичних термінів не має нічого спільного з комунікативною функцією цих текстів і зумовлений символічним характером їхніх багатомовних версій, оскільки пов'язаний із феноменом стратегії багатомовності [4].

При перекладі слів враховувати тип термінологічної одиниці. Науковці поділяють однокомпонентні терміни на: абсолютні інтернаціоналізми (запозичення форми слова зі збереженням його значення); квазіінтернаціоналізми (запозичення тільки значення терміну при різній зовнішній формі слова); неінтернаціональні терміни (описовий переклад без збереження прямого смислового значення слова мови оригіналу); неінтернаціональні запозичення (запозичення форми слова з іноземної мови без збереження значення слова мови оригіналу); часткові інтернаціоналізми (запозичення з додаванням суфікса); описові термінологічні словосполучення з використанням інтернаціонального елемента (часто багатокомпонентні терміни, які мають однокомпонентні еквіваленти); національні елементи, що стали інтернаціоналізмами; терміни, утворені шляхом прямого неінтернаціонального запозичення зовнішньої форми, але зі збереженням інтернаціональної внутрішньої форми; гібридні терміни (утворені з інтернаціонального елемента та елемента рідної мови); терміни, утворені з іншомовного елемента та елемента рідної мови тощо.

Багатокомпонентні терміни класифікують на такі категорії: терміни, утворені шляхом буквального перекладу інтернаціонального словосполучення; терміни, утворені шляхом описового перекладу інтернаціонального словосполучення без збереження інтернаціональної внутрішньої форми але з частковим збереженням інтернаціональних коренів; терміни, утворені шляхом описового перекладу інтернаціонального словосполучення без збереження інтернаціональної внутрішньої форми, без збереження інтернаціональних коренів тощо [2, с. 192–193].

Підсумовуючи, необхідно підкреслити, що переклад юридичних термінів сприяє врегулюванню різномовних термінів, виокремленню найбільш доречних способів їх відтворення для збереження еквівалентності та адекватності тексту перекладу. Проте слід також враховувати не лише граматичні, а й культурні особливості мов, що досліджуються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Солодка А. К. Особливості перекладу юридичних термінів. *International Science Journal of Education & Linguistics*. Vol. 2. No. 4. 2023. P. 68–74.
2. Стоянова Т. В. Проблеми класифікації юридичної термінології та її переклад. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2018. № 27. С. 189–196.
3. Яблочнікова В. О. Перекладацька адекватність та еквівалентність. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. : Філологія. 2019. № 38. Т. 1. С. 177–179.
4. Koskinen K. *Beyond ambivalence: Posmodernity and the ethics of translation*. Tampere: University of Tampere, 2000. 130 p.